

БИБЛИОГРАФИЯТА КАТО ИЗКУСТВО КРЪСТИНА ГЕЧЕВА НА 80 ГОДИНИ

Евгения Станчева, E-mail: jeny@cl.bas.bg
ст.н.с. дфн Анисава Милтенова, E-mail: anmilten@bas.bg
ст.н.с. д-р Никола Казански, E-mail: refer2@cl.bas.bg

През последните години неведнъж сме се възхищавали на енциклопедичните познания на бележития специалист в областта на библиографията Кръстина Гечева. Автор на тринадесет изчерпателни труда в областта на историята, литературата и наукознанието, нейният всеотдаен труд вдъхновява колегите и сътрудниците ѝ, задължава ги да проявяват същата вискателност и професионализъм, които тя неотклонно следва в своята работа. Както е известно, библиографията изисква особен, специфичен талант, който съчетава широкия поглед към обекта на изследване с познания за световните практики на структуриране на библиографски пособия. Не на последно място — мисията на библиографа е да доведе до читателя точната, прецизно представена информация, събирана и класифицирана

в продължение на дълго време. Кръстина Гечева е мисионер в пълния смисъл на думата, тъй като увековечи творчеството не само на знакови фигури на българската литературна наука — Йордан Иванов, Михаил Арнаудов, Иван Шишманов и наши възрожденски дейци, но направи и единствената по рода си пълна библиография на богомилството като явление, зародило се в българските земи. Наред с това авторката събра и публикува справочници за членовете на Българската академия на науките и на българската историческа наука.

Родена е на 14 ноември 1927 г. в гр. Бургас. Завършва класическа гимназия (1946), а след това Юридическия факултет на Софийския университет (1950). След получаването на висшето си образование, предвид сложните общественно-политически условия в началото на 50-те години на миналия век, тя се включва в библиотечарски курс за висшисти при Народната библиотека (1952). След завършването му започва работа в Справочния отдел на Софийската градска библиотека, където е до 1959 г.

Истинската библиографска школа за нея, по думите на Т. Янакиева¹, е “прочутият Справочен отдел” на Централната библиотека на Българската академия на науките, където постъпва през 1959 г. По това време там работят изключителни професионалисти с висока специална, обща и езикова култура — библиографи, библиотекари и информационни специалисти като ст. н. с. Лиляна Велинова, Веселин Вълчев, Маргарита Вълчанова, Златка Белева, Маргарита Панева и Веса Дончева, на които Кръстина Гечева е равностоен колега и съмишленик.

В това национално средище на специалната библиография тя участва в изработването на академичната поредица „Биобиблиографии на български учени” и на биобиблиографския алманах „Сто години Българска академия на науките” [1,2]. Именно чрез работата в тях се изгражда и умението на Кръстина Гечева в областта на персоналната библиография. В началото на 70-те години на миналия век тя се заема с първата си самостоятелна задача — изработването на биобиблиография на акад. Йордан Иванов [3]. Следва я биобиблиографията на акад. Михаил Арнаудов, подготвена по повод 120 години от рождението му и 20 години от смъртта му [11]. В предговора си към нея проф. Дочо Леков казва: “За Арнаудов са писали фолклористи, литературоведи, културолози, писатели. Обнародвани са анкети, литературни портрети, книги. Но никой, без да омаловажавам усилията и добрите намерения на изследователите

¹ Янакиева, Татяна. За творческия характер на библиографския труд. Разсъждения по повод 80-годишнината на Кръстина Гечева. — Библиотека, XIV, 4, 2007, 30-35.

му, не е успял да представи в пълнота и автентичност многомащабния образ на учения енциклопедист. Това постига в значителна степен библиографският труд на Кръстина Гечева. Тя създава монументална библиография, в която стореното от един достолепен академик намира подобаващо място” [11, с.12-13]. Най-голямото ѝ постижение, “венец в областта на персоналията”, както казва Т. Янакиева, е трудът ѝ за Иван Шишманов [12]. “С него тя показва още по-богата оптика на библиографския поглед към персоналията”.

През 1973 г. Кръстина Гечева напуска Централна библиотека и е привлечена в проблемната група “Историческа библиография и информация” към Института за история при БАН. Тук започва работата ѝ в една нова за нея сфера — историческата библиография. Участва в изработването на уникалната библиографска картотека от стотици хиляди библиографски описания. Резултат от това са последните два тома на поредицата „Българска историческа наука” [5,8] и библиографиите към томове пети и шести на многотомната история на България, посветени на Българското възраждане [6,9].

Нов етап в развитието на българската тематична библиография са нейните тематични исторически библиографии, посветени на Българското културно възраждане [4,7] и особено на богомилството. Двете издания на „Богомилството” (1997) и (2007) [10,13], вече изчерпани, са пример за широкия обществен отзвук и признание на библиографския труд. Този венец на нейното библиографско изкуство е високо оценен не само у нас, но и в чужбина — от изтъкнати учени като професорите Норман Танер (Рим), Жан Брьолнар (Париж), Франьо Санек (Загреб) и много други. За него акад. Димитър Ангелов, автор на предговора към този труд, казва: “Едно произведение, единствено до сега по своя обхват, в което е събран и систематизиран огромен фактически материал. Един труд, който издава завидната професионална вещина на автора и заедно с това — ясно изразен стремеж да се подчертае през погледа на библиографа изключителният интерес към богомилството в неговата същина — не само на българско, но и на общоевропейско явление” [13,с.40].

Днес нейният изключителен професионализъм и ерудиция я правят незаменим сътрудник в Съвета за чуждестранна българистика към Управителния съвет на БАН като редактор и библиограф на труда „Чуждестранна българистика през XX век”, който е под печат. Справочникът съдържа около 1100 персоналии, снабдени с изчерпателна библиография (над 25 000 заглавия), която е най-ценното в този дългогодишен труд. Библиографията, уникална по своята пълнота, представя българистичните проучвания в продължение на повече от сто години, очертавайки мястото на изследванията за българската история, език, литература, фолклор и изкуства в световната хуманитаристика. Огромната работа по представянето на тази същностна част от справочника принадлежи на Кръстина Гечева.

Към творческия ѝ портрет трябва да споменем и приносът ѝ в съставянето, редактирането и библиографското оформление на трудовете от и за поета, писателя, преводача, философа и естета Стефан Гечев, с когото свързва личната си съдба в добро и зло. Техният дългогодишен съюз е пример за Божието провидение, обединяващо хората със сродни души и дарования.

Скъпа Тити (както я наричат всичките ѝ приятели), обичаме те и се възхищаваме от твоя талант и човешка топлина. Пожелаваме ти много здраве, щастие и бъдеща плодотворна работа. На многая лета!

Библиография

1. 100 години Българска академия на науките. 1869—1969 : Т. 1 : Академици и членове кореспонденти. — София : БАН, 1969. — 950 с. (С колектив)
2. 100 години Българска академия на науките. 1869-1969 : Т. 2 : Професори и старши научни сътрудници. : Обществени науки. — София : БАН, 1972. — 396 с. (С колектив).
3. Йордан Иванов : Библиография. — София : БАН, 1974. — 110 с.

4. Българско културно възраждане : Материали за библиография : Литература, публикувана в България 1878-1978. — София : БАН, 1979.— 115 с.
5. Българска историческа наука : Библиография. : Т. 4 : 1975-1979. — София : БАН, 1971. — XII, 902 с. (С колектив).
6. Българско възраждане : XVIII — средата на XIX в. : Библиография. // История на България : Т. 5. — София : БАН, 1985. - 521—557.
7. Българската култура през Възраждането : Библиография. Българска и чужда книжнина : 1878-1983. — София : БАН, 1986. — 599 с.
8. Българска историческа наука : Библиография : Т. 5 : 1980—1984. — София : БАН, 1986. — 1136 с. (С Е. Костова).
9. Българско възраждане 1856-1978 : Библиография. // История на България : Т. 6. — София : БАН, 1987. — 587-639.
10. Богомилството : Библиография. — София : Акад. изд. “Проф. Марин Дринов”, 1997. — 232 с.
11. Михаил Арнаудов : Биобиблиография. — София : Акад. изд. “Проф. Марин Дринов”, 2000. — 276 с.
12. Иван Шишманов : Биобиблиография. — София, ИК Гутенберг, 2003. — 331 с.
13. Богомилството : 2 доп. и основно прераб. изд. — София : ИК Гутенберг, 2007. — 390 с.

Съставител и редактор на:

14. Гечев, Стефан. Ненужните скептици : Есета, спомени интервюта. — София : Балкани, 2003. — 347 с.
15. Гечев, Стефан. Избрани произведения : Т. 1 : Поезия. — София : З. Стоянов, 2007. (Под печат)

Редактор на:

16. Сеферис, Георгиос. Езикът на чудовището / Прев. Ст. Гечев. — София : Балкани, 2002. — 214 с.
17. Елитис, Одисеас. Тялото на лятото / Прев. Ст. Гечев. — София : Балкани, 2003. — 197 с.
18. Стефан Гечев : 1911—2000: Биобиблиография / Състав. Пенка Димитрова, Ренета Константинова : Ред. Кръстина Гечева. — Варна : Данграфик ЕООД, 2006. — 186 с.